

§ 381

Hesperian puiston, Hakasalmen puiston ja Karamzininrannan suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

HEL 2020-006576 T 10 05 02

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli maisema-arkkitehti Aino Leskinen. Asian-tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Anni Sinnemäki: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Aino Leskinen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 20825
aino.leskinen(a)hel.fi
Kaija Laine, projektinjohtaja, puhelin: 310 38625
kaija.laine(a)hel.fi
Anna Tienvieri, projektipäällikkö, puhelin: 310 20480
anna.tienvieri(a)hel.fi
Pekka Nikulainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37122
pekka.nikulainen(a)hel.fi
Teppo Pasanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37123
teppo.pasanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hesperian ja Hakasalmen puistojen suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet
- 2 Karamzininrannan lähtökohdat ja tavoitteet
- 3 Hakasalmen ja Hesperian puistojen suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä Liitteen 1 ja 2 mukaiset 8.5.2020 päivätyt Hesperian puiston, Hakasalmen puiston ja Karamzininrannan suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet jatkosuunnittelun pohjaksi sekä merkitä tiedoksi puistojen ja kadun rakentamisen kustannusarvion.

Esittelijän perustelut

Suunnittelun lähtökohdat

Hesperian puisto, Hakasalmen puisto ja Karamzininranta sijaitsevat Helsingin keskustassa Töölönlahden ja Finlandia-talon lähiympäristössä Etu-Töölön (13), Taka-Töölön (14) ja Kluuvin (2) kaupunginosissa. Puistojen kokonaispinta-ala on noin 8,2 ha. Katualueen pituus on 300 metriä.

Hesperian puisto ja Hakasalmen puisto muodostavat pitkän ja melko yhtenäisen historiallisen puistokokonaisuuden, jolla on poikkeuksellisen suuri kaupunkikuvallinen ja visuaalinen arvo. Hakasalmen puisto on osa Finlandia-talon ympäristön valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY). Puistojen muodostamalla kokonaisuudella on rannan puuriveineen keskeinen merkitys osana Töölönlahden ja Eläintarhan alueen muodostamaa maisematilaa ja Helsingin saapumismaisemaa niin Mannerheimintietä kuin rautatietäkin pitkin. Puistot ovat osa historiallista Keskuspuisto-suunnitelmaa. Toiminnallisesti ja viheralueiden kehittämisen kannalta Hesperian ja Hakasalmen puistoalueella on tärkeä merkitys osana keskustan viherpalveluita ja -verkostoa.

Karamzininranta on osa kaupunkikuvallisesti arvokasta Töölönlahden kokonaisuutta. Karamzininrannan katutilalla on huomattava kaupunkikuvallinen merkitys Finlandia-talon itäpuolen katuaukiona, joka liittyy keskeiseen, yhä lisääntyvässä tapahtumakäytössä olevaan Töölönlahden puistoon. Voimassa olevassa asemakaavassa Karamzininranta on merkitty katuaukioksi, joka tulee suunnitella Finlandiatalon kaupunkikuvallisen ja rakennustaiteellisen arvon mukaisesti.

Töölönlahti rantoineen on kokonaisuudessaan tärkeä lintu- ja lepakkoalue. Lisäksi Hesperian puiston läpi on merkitty kehitettäväksi määritelty liito-oravareitti. Lähtökohtana on luontoarvojen säilyttäminen ja niiden huomioiminen jatkosuunnittelussa yhteistyössä luontoasiantuntijoiden kanssa.

Karamzininrannan kulkumuotoja ovat pääasiassa jalankulku ja pyöräily, joiden lisäksi kadulla on Finlandia-taloon liittyvää huolto- ja saattoliikennettä sekä sisäänajo Eduskuntatalon ja Töölön pysäköintilaitoksiin

ja huoltotiloihin. Vuoden 2016 yleiskaavassa alueen läpi on osoitettu etelä-pohjoissuuntainen baanayhteys.

Puistojen kehittämisen lähtökohtana toimivat Hakasalmen ja Hesperian puistojen puistohistoriallinen selvitys (2010) sekä vuonna 2011 laadittu toteutumaton puistosuunnitelma. Tarkoituksena on päivittää puistojen kunnostuksen periaatteet jo kertaalleen hyväksytyyn puistosuunnitelman pohjalta. Hesperian puiston kasvillisuusinventointi ja puuston kuntotutkimus on laadittu 2008. Puusto on ikääntynyt ja puiden kuntoa on seurattu säännöllisesti. Suurin osa rannan kaupunkikuvallisesti merkittävän puurivin huonokuntoisista salavista on jouduttu poistamaan. Vuoden 2019 heinäkuussa yksi rantarivin vanhoista puista romahti yllättäen. Tämän vuoksi kaupunki kiirehtii alueen peruskorjausta ja kyseisen huonokuntoisen puurivin uusimista.

Karamzininrannan suunnittelu on kytkeytynyt kiinteästi Töölönlahden alueen suunnitteluun 2000-luvulla. Töölönlahden alueen kokonaisuunnitelmaan liittyy keskeisesti Töölönlahden puiston suunnittelu sekä ajatus Kluuvilahden kanavasta, johon perustuvat vuosina 2011–2013 laaditut Karamzininrannan katu- ja rakennussuunnitelmat. Suunnittelun lähtökohtien ja ympäröivien suunnitelmien muututtua merkittävästi Karamzininranta rakennettiin vuonna 2014 laaditun väliaikaisen rakennussuunnitelman mukaisesti, vuoden 2013 rakennussuunnitelman sijaan. Karamzininrannan nykytila ei vastaa asemakaavan tavoitetta katu-tilan sopimisesta Finlandia-talon kaupunkikuvalliseen ja rakennustaiteelliseen arvoon. Vuoden 2011 katusuunnitelma ei myöskään enää vastaa muuttuneita suunnittelun lähtökohtia eikä siten ole toteuttamiskelpoinen. Finlandia-talon arviolta 2024 valmistuvan perusparannuksen vuoksi on syytä määritellä Karamzininrannan tavoitetila ja kaupunkikuvalliset vaatimukset nykypäivän toiminnallisiin tarpeisiin ja Finlandia-talon arvoon sopiviksi.

Suunnittelun tavoitteet

Hesperian puisto

Hesperian puiston kehittämisen painopisteet ovat puuston uudistamisessa, rannan ja rantaraitin kunnostamisessa sekä tilarakenteen ja näkymälinjojen selkeyttämisessä puiston kulttuuri- ja maisemahistorialliset arvot huomioon ottaen.

Rannan puurivi ennallistetaan istuttamalla uusi yhtenäinen puurivi kahdella puulajilla, hopeasalavilla (entinen nimi hopeapaju) sekä vihreälehtisillä salavilla. Muuta puustoa uudistetaan vaihteittain turvaten puuston jatkuvuus. Tilarakennetta ja näkymiä selkeytetään puuston rytmittämisen avulla. Ruovikkoa poistetaan valittujen näkymäsektorien kohdilta.

Töölönlahden ympäristö on suosittu vapaa-ajan virkistysalue kaupunkilaisille ja vierailijoille. Puiston palvelutarjonta halutaan turvata jatkossakin. Töölönlahden rannassa toimineen väliaikaisen kahvilakioskin korvaajaksi etsitään uusi pysyvä kioskipaikka puiston keskivaiheilta. Leikkipaikka siirretään parempaan kohtaan puistossa, jossa melutaso on pienempi. Nykyisen hiekkakentän paikalle perustetaan käyttönurmi. Kuntoiluvälineet siirretään rantaraitin varrelle. Näköalapaikka kunnostetaan. Jatkosuunnittelun yhteydessä tutkitaan lisäksi Mannerheimintien hulevesien käsittelyä Hesperian puiston keskiosassa ottaen huomioon kulttuurihistorialliset, kaupunkikuvalliset ja toiminnalliset arvot.

Suurin osa rantavyöhykkeestä kunnostetaan luonnonmukaisena kasvi- peitteisenä rantana. Jaksoittain rantavyöhykkeen nykyiset kiviladonnat säilyvät ja paikoin nykyisiä ladontoja ja muureja korjataan tai uusitaan. Rantaraittia siirretään sisämaahan päin, jotta rannan puuriville ja eroosiosuojaukselle saadaan tarvittava tila. Jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä rantaraitilta Hesperian esplanadille sekä Mannerheimintielle parannetaan.

Puiston käytettävyyttä ja turvallisuutta parannetaan uusimalla valaistus koko puiston alueella. Valaistuksella luodaan historialliseen ympäristöön sopiva, yhtenäinen kokonaisuus, jolla parannetaan näkyvyyttä raitteilla ja toiminnallisissa kohteissa.

Hakasalmen puisto

Hakasalmen puiston kehittämisen periaatteena on kunnostaa se 1960- ja 1970-luvun vaihteen Finlandia-talon ympäristön suunnitteluperiaatteiden mukaan. Tavoitteena on, ettei maastossa näy tonttien ja puistoa- lueiden rajoja, vaan alueet muodostavat saumattoman kokonaisuuden.

Puiston yleisilmeen tavoitteena on vihreys ja puistomaisuus. Puuston kunto ja uusimistarve määritellään kunnostuksessa. Puustoa, pensaita ja köynnöksiä uusitaan kunnostuksen yhteydessä 1960- ja 1970-luvun vaihteen lajistolla tai niiden kaltaisilla kasvilajeilla.

Hakasalmen puiston rakenteiden eli puutarhaterassien ja niihin liittyvien portaiden kunto kartoitetaan ja ne kunnostetaan tarpeellisin osin. Puistossa sijaitsevat ilmanvaihtorakenteet maastoutetaan köynnösistutuksilla alkuperäisten suunnitteluperiaatteiden mukaisesti.

Maastoa myötäilevä käytäväverkosto yhdistää Hakasalmen huvilan ja Finlandia-talon ympäristön sekä Hesperian puiston. Käytäväverkosto kunnostetaan huomioimalla sen hierarkia, mitoitus ja pintamateriaalit.

Hakasalmen puisto on valaistu Alvar Aallon suunnittelemissa puistovalaisimilla. Alkuperäiset valaisimet säilytetään ja niiden valotehoa parannetaan.

Karamzininranta

Karamzininrannan kehittämisen tavoitteena on päivittää katusuunnittelun periaatteet vastaamaan ympäristön laatutasoa sekä nykypäivän vaatimuksia liikenne- ja toiminnallisuuden suhteen. Katutilan jäsentely säilyy pääosin ennallaan.

Tavoitteena on muodostaa Karamzininrannasta viihtyisä ja turvallinen kävely-ympäristö. Suurin osa katuaukiota osoitetaan jalankulkualueeksi, joka päällystetään korkealaatuisin luonnonkivilaatoin. Kadun läpi kulkeva baanayhteys siirretään Töölönlahden puiston rajalle. Pyöräliikenteen sujuvuuteen, turvallisuuteen sekä erotteluun jalankulusta kiinnitetään erityistä huomiota etenkin risteyskohdissa ja tapahtumien aikana. Baana päällystetään punaruskealla asfaltilla. Huolto- ja saattoliikenne Finlandia-taloon mahdollistetaan Karamzininrannan eteläosan ajotiellä, joka päättyy kääntöympyrään. Ajotie päällystetään luonnonkivellä. Tavoitteena on luoda jaettu katutila, jossa jalankulku sekä huolto- ja saattoliikenne ovat samanarvoisia. Kadun rakentamisessa uusitaan pintojen lisäksi rakennekerrokset sekä kuivatusjärjestelmä.

Karamzininrannan ja Töölönlahden puiston tapahtuma-alueita tarkastellaan kokonaisuutena siten, että liittyminen tapahtumien aikaan katuaukiolta Töölönlahden puiston puolelle on luontevaa. Tapahtumien aikana huomioidaan myös pyöräliikenteen vaatimukset.

Kadun nykyiset istutukset uusitaan. Tavoitteena on sijoittaa katupuita alueelle nykyistä runsaammassa mittakaavassa ottaen huomioon liikenteelliset ja toiminnalliset vaatimukset. Tarkoituksena on elävöittää katua sijoittamalla sinne korkealaatuisia kalusteita. Ajoa jalankulkualueille rajataan tarvittavilta osin pollarein. Karamzininranta on valaistu alkuperäisillä, Alvar Aallon suunnittelemissa valaisimilla. Valaisimet säilytetään, mutta niiden sijoittelu tarkistetaan ja ne kunnostetaan.

Karamzininrannan suunnittelun lähtökohtien ja tavoitteiden asettelussa on tehty yhteistyötä Finlandia-talon kanssa. Valmistelun aikana järjestettiin kaksi yhteensovituspalaveria.

Kustannukset ja aikataulu

Hesperian puiston, Hakasalmen puiston ja Karamzininrannan kunnostamisen kustannukset tilaaja- ja työmaatehtävineen on arvioitu yhteensä 12,6 miljoonan euron suuruisiksi. Kustannukset jakautuvat osittain seuraavasti:

Rantavyöhyke, puurivin uusiminen ja rantaraitti	3,6M€
Hesperian puisto	2,4 M€
Hakasalmen puisto	1,0 M€
Karamzininranta	5,6 M€

Toteutusaikataulu on riippuvainen siitä, millainen talousarvioehdotuksen raami on tulevina vuosina. Toteutusaikataulussa on tavoitteena priorisoida puiston huonokuntoisimpia ja vaarallisiksi todettuja osia: rantavyöhykettä, puurivin uusimista ja rantaraittia. Finlandia-talon lähiympäristössä sijaitsevat Karamzininranta ja Hakasalmen puisto on tavoitteena toteuttaa vuonna 2024 valmistuvan Finlandia-talon peruskorjauksen jälkeen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Aino Leskinen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 20825
aino.leskinen(a)hel.fi
Kaija Laine, projektinjohtaja, puhelin: 310 38625
kaija.laine(a)hel.fi
Anna Tienvieri, projektipäällikkö, puhelin: 310 20480
anna.tienvieri(a)hel.fi
Pekka Nikulainen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37122
pekka.nikulainen(a)hel.fi
Teppo Pasanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37123
teppo.pasanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hesperian ja Hakasalmen puistojen suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet
- 2 Karamzininrannan lähtökohdat ja tavoitteet
- 3 Hakasalmen ja Hesperian puistojen suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Puisto- ja vihersuunnittelu/Kaija Laine
Liikenne- ja katusuunnittelu/Anna Tienvieri
Liikenne- ja katusuunnittelu/Pekka Nikulainen
Liikenne- ja katusuunnittelu/Teppo Pasanen